

ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ
ਮਾਲ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਭਾਗ
(ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਸਾਥ)

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ

ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੰਡਲਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਅਤੇ
ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼।

ਮੀਮੋ ਨੰ: 18/62/2011-ਭ.ਸ.5/

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮਿਤੀ

3769-3794
314113

ਵਿਸਾ:- ਮੌਜੂਦੀ (Occupancy tenants) ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ
ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1947 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ
ਸਮੇਂ ਭਦੋੜ, ਰਾਏਸਰ ਪਟਿਆਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਰਨਾਲਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਰੈਵੀਨਊ ਅਸਟੇਟਾਂ
ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲੈਂਡ ਔਨਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਜਮੀਨਾਂ ਉਪਰ
ਸਿੱਖ, ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾਸਤਕਾਰ ਬਤੌਰ ਮੌਜੂਦੀ (Occupancy tenants) ਕਾਬਜ਼ ਸਨ।
ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾਸਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚੱਲੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀਆਂ
ਜਮੀਨਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਏ ਜਿਸੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ Displaced Person
(Compensation and Rehabilitation) Act, 1954 ਅਧੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾਸਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ Occupancy tenants ਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ
ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ Occupancy tenants ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ
ਇੰਦਰਾਜ਼ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸੇ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

2. ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ
ਛੱਡ ਕੇ ਆਏ ਜਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ
ਉਪਰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਲਾਟੀ ਬਤੌਰ ਆਕੂਪੈਨਸੀ ਟੋਨੈਂਟਸ (occupancy tenants)
ਦਰਜ ਹਨ, ਨੂੰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੌਰ
ਦਰਜ ਹਨ, ਨੂੰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੌਰ
ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਕੇ ਆਈ ਜਮੀਨ ਦੇ
ਬਦਲੇ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਜਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦੀ ਦੇ ਤੌਂਦ ਤੇ
ਦਰਜ ਸਲੋਕ ਦੇ ਸਾਥ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਮਾਲਕ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

3. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਤਾਬੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦੀ ਦਹਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਕੋਮਾਂ ਵਿੱਚ The Pepsu

Occupancy Tenants (Vesting of Proprietary Rights Act, 1954 No.18 of 1954) and
Occupancy Tenants (Vesting of Proprietary Rights Act, 1952 Punjab
The Punjab Occupancy Tenants (Vesting of Proprietary Rights Act, 1952 Punjab
Act 8 of 1953) ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਨੁਸਾਰ ਜਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੱਕ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦੀ
ਕਾਸਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ
ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਉਕਤ ਐਕਟ
ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੁਰੰਤ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰੋ।

4. ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਸਦ ਦੀ ਮਿਤੀ 7.3.2013 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ
ਲਈ ਫੈਸਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਭਾਗ (ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਮਾਮਲੇ ਸਾਥਾ) ਵੱਲੋਂ ਅੰਦਰੋਂ
ਨੰ:1/44/2013-1 ਕੈਬਨਿਟ/1307 ਮਿਤੀ 11.3.2013 ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦੇ

ਸਨਮੁੱਖ ਜਾਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

5. ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਲੈਂਡ ਰਿਕਾਰਡ, ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਜਾਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੀਮੋ ਨੰ.ਐਲ-
3/673-92 ਮਿਤੀ 19.1.2010 (Item No.6 of circular letter No.1 dated
19.1.2010 issued by Director, Land Records, Punjab to all Deputy
Commissioners) ਤੁਰੰਤ ਅਸਰ ਸਹਿਤ ਵਾਪਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

6. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਇਨ-ਬਿਨ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ
ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੂਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।
ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਰਸੀਦ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

On
ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਮਾਲ
of ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਕੱਤਰੇਤ, ਪੰਜਾਬ।

ਪਿ:ਐ: ਨੰ:18/62/2011-ਭ.ਸ.5/ 3795 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮਿਤੀ: 31/4/15
ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਉਤਾਰਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭੋਂ ਰਿਕਾਰਡ, ਪੰਜਾਬ ਕਪੂਰਥਲਾ ਰੋਡ,
ਜਲੰਘਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਿੱਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

On
ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਮਾਲ
of ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਕੱਤਰੇਤ, ਪੰਜਾਬ।

ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਉਤਾਰਾ ਆਮ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਭਾਗ (ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਮਾਮਲੇ ਸਾਥਾ)
ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨੰ:1/44/2013-1 ਕੈਬਨਿਟ/1307 ਮਿਤੀ 11.3.2013 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ
ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਿੱਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

On
ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਮਾਲ
of ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਕੱਤਰੇਤ, ਪੰਜਾਬ।

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ

ਆਮ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਭਾਗ
(ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਮਾਮਲੇ ਸਾਥਾ ਵਿੱਚ)

ਅੰ.ਵਿ.18/62/2011-ਭ.ਸ.5/ 3796 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮਿਤੀ 31/4/15